

Constantin CHEIANU:

„Mi-am dorit întotdeauna să ajung pe o scenă din România”

Irina Nechit: *Spune-mi te rog, Constantin Cheianu, cum te-au găsit regizorul Claudiu Goga și Teatrul Național din Iași pentru a-ți monta piesa **Made in Est** (titlul inițial – Volodea, Volodea...) a cărei premieră a avut loc la începutul acestui an?*

Constantin Cheianu: Printre satisfacțiile legate de această primă prezență a mea pe o scenă din România este și aceea de a nu fi trebuit să-mi promovez eu piesa. M-a ajutat faptul că textul a apărut anul trecut la București în culegerea *Dramaturgi basarabeni de astăzi*, editată de revista „Teatrul Azi” și Fundația „Camil Petrescu”.

În noiembrie 2008, la Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov s-a desfășurat un Festival de Teatru Contemporan, în cadrul căruia regizorul Claudiu Goga, directorul acestui teatru și organizatorul Festivalului, a montat un spectacol-lectură după piesa mea *Volodea, Volodea...* într-un spectacol-lectură. Colegul Mihai Vakulovski, care a văzut spectacolul, a scris în termeni foarte elogioși despre el.

După care, la sfârșitul lunii noiembrie, primeam un e-mail de la domnul Cristian Hadji Culea, directorul Teatrului Național din Iași, în care eram informat că textul meu va fi montat pe faimoasa scenă ieșeană de către Claudiu Goga.

I.N.: *Ce s-a întâmplat în seara premierei, pe 17 ianuarie 2009? A fost pentru tine un cutremur?*

C.C.: Scriu de cincisprezece ani texte de teatru și, evident, ca oricare autor basarabean, mi-am dorit întotdeauna să ajung pe o scenă din România. Am fost profund marcat de eveniment, mai ales că textul s-a bucurat de o abordare foarte ambițioasă, în care s-a investit mult efort artistic și financiar și în care se produc paisprezece actori ieșeni valoroși.

I.N.: *Ce fel de sală are „Teatrul la cub”, unde a avut loc premiera?*

C.C.: Am văzut la Iași ceva de neimaginat la noi. Faimoasa clădire a Naționalului ieșean a intrat pentru următorii doi ani în reparații și, pentru ca activitatea trupei să nu fie perturbată, poți să-ți imaginezi că a fost construită o nouă sală de teatru lângă vechiul sediu, cu dotările cele mai moderne?! Are forma unui cub și de aceea a fost supranumită „Teatrul la cub”. A fost dată în exploatare toamna trecută, spectacolele din repertoriu fiind adaptate pentru noul spațiu. *Made in Est* este prima montare concepută special pentru această scenă. Este o sală la care poate visa orice trupă.

I.N.: *Noul spectacol, în stil rapp, e receptat de spectatori de toate vârstele?*

C.C.: Tocmai faptul că e un text scris în stil rapp l-a atras pe regizor în mod special. Dar și pentru că abordează tema corupției într-un cu totul alt spirit decât acela cu care ne-am obișnuit. Într-adevăr, spectacolul este receptat de toate vârstele, m-am convins de lucrul acesta la primele două reprezentații la care am asistat. Poate și din motivul că în spectacol cântă în stil rapp, *live*, toți actorii din distribuție, inclusiv cei trecuți bine de cincizeci de ani!

Constantin CHEIANU

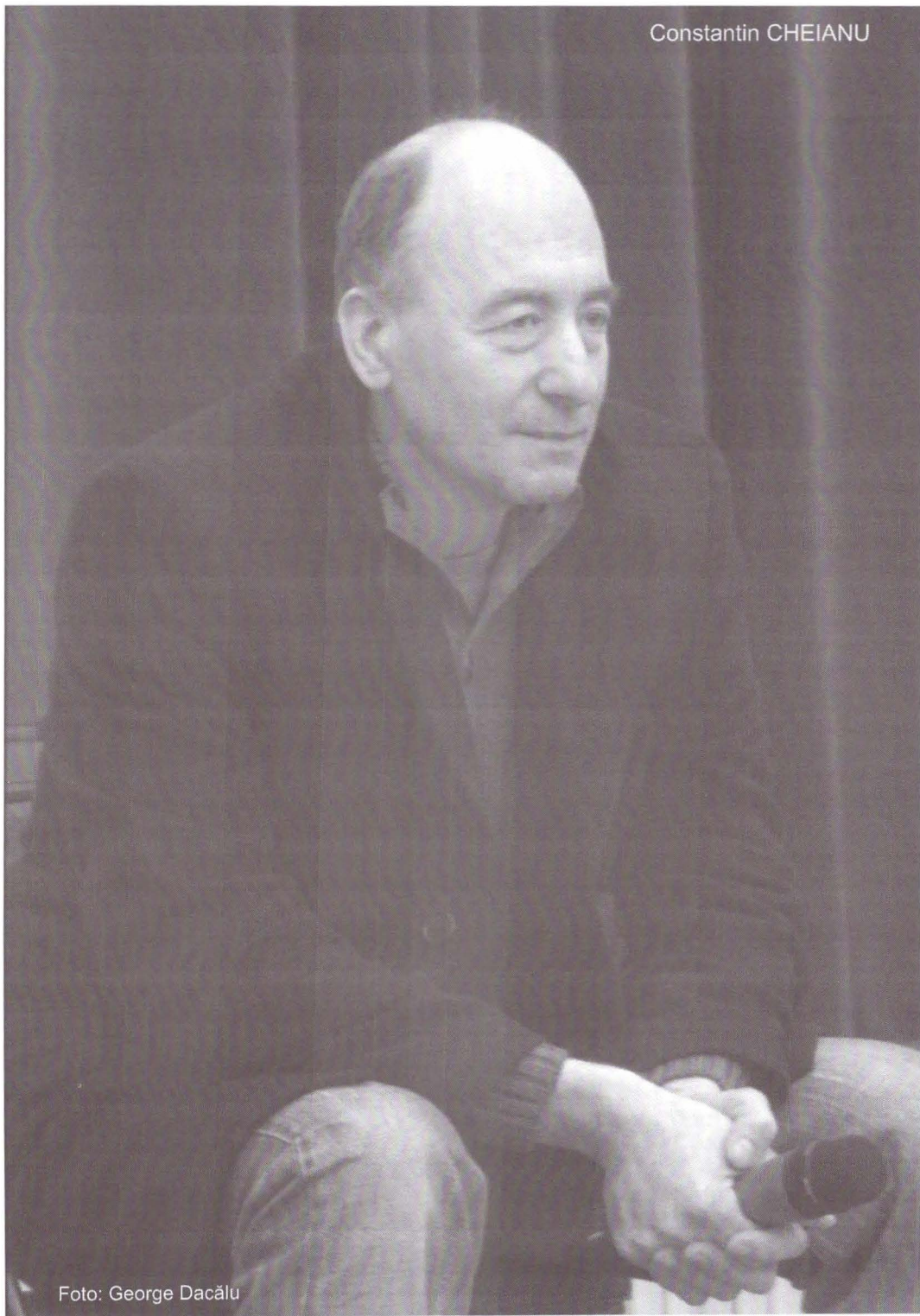

Foto: George Dacălu

I.N.: Cât de actuale sunt în România problemele basarabene atacate în piesă?

C.C.: Este lucrul care m-a preocupat cel mai mult înainte de a vedea spectacolul. Știam foarte bine că și în România există destulă corupție, dar în alte forme, mai camuflate, mai indirecte. Or, la noi totul e dezgolit, direct, la vedere.

După modul cum a reacționat publicul, dar și după ceea ce mi-au spus mai multe persoane, inclusiv actorii, mi-am dat seama că mesajul este foarte bine înțeles. Nimic nu m-a convins mai mult de faptul acesta decât reacția publicului la una dintre replici. Când un personaj spune că nu își poate deschide o afacere în Moldova și din acest motiv va pleca împreună cu familia în România, sala a izbucnit în râs, sugerând astfel că lucrurile nu stau cu mult mai bine, la acest capitol, nici în România.

Mai mult, regizorul a introdus la sfârșitul spectacolului o replică pe care eu nu o am în piesă. Referindu-se la destinul aceluiași personaj, care se retrage în România, Claudiu Goga a introdus acest comentariu: „Sandu s-a stabilit în România. De doi ani nu își poate deschide nicio afacere.”

I.N.: Tu, ca regizor, ce ai învățat de la cunoscutul regizor român Claudiu Goga?

C.C.: E prea tare spus, „ca regizor”. Nu am montat decât o singură piesă. Ceea ce m-a încurajat foarte mult în montarea de la Iași a fost respectul și seriozitatea cu care mi-a fost abordat textul. La noi, dacă propui unui teatru un text, primul lucru care ți se cere, de regulă, este să-l... rescrii. Înainte de a înțelege ce ai făcut tu, teatrul îți cere să refaci. Și Claudiu Goga mi-a cerut să adaug două-trei scene, dar acestea decurgeau firesc din logica textului meu, îl completau și îl îmbogățeau.

Când ești montat în Basarabia, teatrul, înainte de a-ți pune în scenă textul, cu calitățile și defectele lui, ajunge să adauge propriile deformări. Iată de ce, la Chișinău ești mereu aruncat înapoi.

I.N.: Ai primit un onorariu onorabil?

C.C.: Când vezi cu câtă seriozitate ți-a fost tratat textul, pentru a cărui montare s-a cheltuit vreo 40 de mii de euro (cam jumătate de milion de lei moldovenești?!), nu mai poți avea pretenții financiare exagerate. Am luat un onorariu decent...

I.N.: Știam că piesa trebuia să fie montată la Teatrul „Eugène Ionesco” din Chișinău...

C.C.: De fapt, am scris piesa *Volodea, Volodea*... chiar la comanda Teatrului „Eugène Ionesco”, și le-am prezentat-o cu exact un an în urmă, în ianuarie 2008. Însă ei nu au putut găsi bani pentru montare, cum mi-au declarat, chiar dacă anunțaseră premiera mai întâi pentru primăvara lui 2008, apoi pentru toamna trecută.

Așa se face că am aflat întâmplător despre derularea, în Republica Moldova, a unui Program anticorupție finanțat de S.U.A. Și cum directorul Teatrului „Eugène Ionesco” nu era în țară în perioada derulării aceluia program anticorupție, am reziliat contractul cu Teatrul „Ionesco” și am propus-o „marelui prieten al dramaturgilor basarabeni”, ca să zic așa, Sandu Grecu, directorul Teatrului „Satiricus”, cel care a organizat în decembrie 2008, la Chișinău, Festivalul Dramaturgiei Naționale, și care s-a oferit să o monteze.

Premiera spectacolului, care se numește *Made in Moldova*, a avut loc chiar pe 30 ianuarie 2009, la Teatrul „Satiricus” – I.L. Caragiale”, în regia lui Sandu Grecu.

Interviu de Irina NECHIT